

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 54:

Forslag til folketingsbeslutning om en miljølov for børn (sikkerhed og sundhed for børn i daginstitutioner m.v.).

Af Line Barfod (EL) og Pernille Rosenkrantz-Theil (EL).

(Fremsat 16/1 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Det er jo ikke første gang, Folketinget behandler det her beslutningsforslag. Jeg tror faktisk, det er femte gang inden for en kort årrække. Ingen af de tidligere beslutningsforslag er nået videre end til første behandling, hvor der har tegnet sig et klart flertal mod forslagene, og jeg tror heller ikke at femte gang bliver lykkens gang.

Jeg er nu ellers meget enig i tankegangen og de intentioner, der ligger i forslaget, for hvem ønsker ikke et godt og sikkert og sundt miljø i daginstitutionerne. Men jeg tror til gengæld, det er vigtigt at slå fast, at det først og fremmest er et lokalt kommunalt ansvar, at de fysiske rammer og sikkerheden er i orden.

De overordnede rammer i lovgivningen skal naturligvis overholdes: byggelovgivningen, sundhedslovgivningen og miljølovgivningen. Men det daglige ansvar for sikkerheden og sundheden må efter min og regeringens opfattelse ligge hos den enkelte kommune og den enkelte institution.

Socialministeriet har i de senere år støttet kommunerne og institutionerne i arbejdet med sikring af det fysiske miljø i institutionerne, og den støtte vil vi fortsætte med på forskellig måde.

Kl. 15.00

For et par år siden udsendte Socialministeriet en pjece, der gav en kort oversigt over de mange regler og retningslinjer, der gælder på området, og det er vitterlig mange. Her blev der skabt det overblik over reglerne, som med rette havde været efterlyst, og som også efterlyses i det her forslag.

Selv om det kan lyde besnærende, så tror jeg ikke, at det er nogen god idé at samle alle reglerne i en enkelt lov, en miljølov for børn. Jeg tror nu engang, at ekspertisen varetages bedst af de

ressortministerier, der kender det enkelte område til bunds. Overblikket over reglerne mener jeg som nævnt, at vi har fået via den pjece, som jeg omtalte før.

Jeg tror heller ikke, at der er behov for at lovfæste alle reglerne på området. Det er mit indtryk, at kommunerne følger de gældende regler og vejledninger og kan tilrettelægge området forsvarligt uden alt for mange stive og bureaukratiske regler. I øvrigt vil faste arealkrav af den størrelsesorden, som det foreslås, betyde merudgifter i milliardstørrelse.

Vi finder heller ikke anledning til at ændre reglerne om embedslægeinstitutionens beføjelser. Sundhedsministeriet vurderer, at embedslægerne allerede med de nuværende regler nøje følger de sundhedsmæssige forhold i dagtilbuddene enten af egen drift eller efter anmodning fra forældre, institution, kommune eller de kommunale læger. Og det er også mit indtryk, at kommunerne i praksis følger embedslægerens råd.

Hvad angår forældrebestyrelsernes rolle, er det mit absolutte indtryk, og her taler jeg også af personlig erfaring, at forældre i høj grad gør deres indflydelse gældende og er medspillere, hvad angår forholdene i institutionerne.

Så vil jeg gerne sige lidt om den nødvendige kvalitetsdebat, som dette beslutningsforslag også er en del af. Kommunerne har i de seneste år gjort en stor indsats for at efterkomme det store forældrepres, der har været efter flere pladser i institutionerne. Der er sket en meget stor udbygning på området, og ventelisterne er faktisk ved at være i bund de fleste steder. Jeg er derfor enig i, at tiden er inde til at fokusere mere på kvaliteten i forhold til dagtilbuddene.

Sammen med Kommunernes Landsforening og BUPL er der som bekendt sat et udviklingsarbejde i gang om kvaliteten i dagtilbuddene. Ud fra forskellige indfaldsvinkler har nogle arbejdsgrupper derfor analyseret, hvordan kvaliteten i dagtilbuddene har det, og på hvilke områder der eventuelt tegner sig behov for at gå tættere på. Det arbejde er godt i gang, og jeg er indstillet på, at det skal fortsætte som udgangspunkt for en bred kvalitets- og udviklingsdebat. Jeg ser frem til, at dette arbejde også kan sætte fokus på kvalitetsdiskussioner rundtomkring i kommuner og institutioner.

Jeg håber, det er fremgået af mit indlæg, at jeg prioriterer sikkerheden i institutionerne meget højt. Det gælder ikke mindst sikkerheden på legepladserne, hvor vi desværre har set nogle al-

vorlige ulykker i den seneste tid. Socialministeriet vil derfor om kort tid sende en skrivelse ud til kommunerne og institutionerne, hvor vi præciserer kommunernes ansvar for tilsynet med sikkerheden i institutionerne og på legepladserne. Jeg synes, at der må gøres en alvorlig indsats for at undgå de virkelige alvorlige ulykker.

Sammenfattende vil jeg sige, at vi fra regeringens side har sympati for den tankegang, der ligger bag beslutningsforslaget, men af de grunde, jeg lige har nævnt, afviser vi det.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det glæder mig meget at høre, at ministeren finder anledning til at sende skrivelser ud til kommunerne for at gøre opmærksom på, at der er nogle regler og vejledninger på det her område, der skal overholdes.

Jeg blev nemlig noget forundret over, at ministeren sagde, at det er kommunernes opgave, og at det kan de godt klare, når vi for nylig så den tragiske sag fra Helsingør med et barn, der omkom på en legeplads, hvor en repræsentant fra kommunen bagefter kunne sige, at eftersom politiet ikke havde sigtet nogen i kommunen, gik han ud fra, at alle regler fra kommunens side var overholdt.

Og det lod ikke til, at kommunen fandt anledning til, at der skulle foretages nogen ændringer på legepladsen på institutionen, på trods af at den retsmedicinske undersøgelse altså havde vist, at barnet formentlig var omkommet, fordi hullet i leghuset var for lille. Så det ville være godt, hvis der sker noget på det område.

Jeg forstår ikke, at ministeren ikke finder, at der er behov for at have et samlet regelsæt for institutionerne og for, hvilke kvalitetskrav der skal være opfyldt – på samme måde som man f.eks. stiller krav til, hvad der skal være af arealplads osv. for de dyr, som vi har rundtomkring på landbrug og i zoologiske haver osv. Når det kommer til børn, skal der altså ikke være de samme muligheder for at kræve, at regler bliver overholdt.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Ministeren talte meget varmt om KID-projektet, altså Kvalitet i Dagtilbudene-projektet, som er et projekt, der udfører forskning vedrørende børns miljø osv. Vil ministeren også være indstillet på helt konkret at afsætte penge til at KID-projektet kan fortsætte også med næste fase? Det vil jo

kræve et antal millioner kroner. Vil ministeren være indstillet på at afsætte de penge?

Kl. 15.05

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Til fru Line Barfod: Det er lidt et spørgsmål om, hvordan man løser denne her opgave, for jeg er fuldstændig enig i, at den er alvorlig, og at den skal løses.

Jeg mener nu ikke, at den legeplads i Helsingør havde opfyldt reglerne. Der var noget med, at der var et mellemrum, der var for stort, og dér fik de altså påbud om, at der var en planke, der skulle på, så det mellemrum blev mindre, så børnene netop ikke kunne hænge ud af mellemrummet, så der var jo gjort noget forkert.

Reglerne er der, men det er åbenbart svært at få formidlet, at de er der, og der tror jeg netop ikke, at det vil hjælpe noget med en samlet miljølov. Det er bare flere regler, og »hvordan skal vi sætte os ind i dét?«. Derfor tror jeg, at det hjælper at sende brev ud og få debatten i institutionerne og også i kommunerne, for de skal være opmærksomme på det her, det tror jeg sådan set er mere effektivt.

Så til fru Tove Videbæk: Jeg er meget indstillet på, at KID-projektet skal fortsætte, så om satspuljeforligspartierne vil, kommer det også til det.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Først til det sidste: Det glæder mig meget at høre, at ministeren er indstillet på, at der skal sættes penge af til fortsættelse af projektet, og jeg håber da, at ministeren også vil kæmpe for, at der bliver sat penge af, og kommer det ikke igennem under satspuljeforliget, så på almindelig vis over finansloven.

I forhold til spørgsmålet om regler er jeg enig i, at det ikke er nok, at man har nogle regler. Der findes mange regler i dette samfund, der ikke bliver overholdt. Det er også derfor, vi har foreslået, at der skal være et tilsyn, der kan komme ud og sikre, at reglerne bliver overholdt, og som kunne give påbud for at sikre, at de bliver overholdt, samt at der er et fælles tilsyn, der skal se på alle reglerne i forhold til daginstitutionerne, i stedet for at det er mange forskellige myndigheder, der skal komme og kontrollere, om reglerne er opfyldt.

Det er det tilsyn, vi meget gerne vil have indført, samtidig med at vi gerne vil have afsat en

pose penge til at sikre, at man kan indrette daginstitutionerne, så de lever op til kravene, for det er der mange daginstitutioner der ikke gør i dag.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så er det hr. Flemming Oppfeldt som ordfører.

Flemming Oppfeldt (V):

Venstre mener, at dette beslutningsforslag kunne ligne et beslutningsforslag om en miljølov for børn, men når man læser det nærmere igennem ligner det i virkeligheden et beslutningsforslag om en lov om bureaukrati og organisationer.

Der er nogle bureaukratiske elementer, der nævnes i forslaget: Der skal laves et nyt regelsæt, og man skal samle de nugældende regelsæt i ét samlet regelsæt. Men det bliver så løsrivet fra den faglige sammenhæng, som disse regelsæt fungerer i, altså regelsæt for bygninger, bygningsreglementer og regulativer, regelsæt for arkitekter og de veterinære myndigheder osv. Det vil man lave et nyt regelsæt for.

Så skal der lovfæstes regler for en masse detaljer helt ned til lim og maling, der skal etableres et nyt uvildigt tilsyn, og så skal der laves en pulje på 300 mio. kr., så staten rigtig får kontrol med det her og kan tilskynde de rigtige steder. Det synes vi er en meget tung omgang.

Vi har vedtaget en social servicelov i Folketinget, og den fastslår jo netop, at det er lokalt, man skal sikre kvaliteten. Det er i sidste ende kommunernes ansvar, at kvaliteten og sikkerheden overholdes, det er jo fastslået, og Venstre synes ikke, at vi skal vedtage noget i Folketinget, der svækker den stilling.

I den forbindelse har forældrebestyrelserne derude jo også et stort ansvar, for de skal rapportere til kommunen, de skal samarbejde med kommunen i det daglige om, hvordan det går i deres institution. Kommunerne skal sørge for rammerne, men institutionsbestyrelsen skal være en slags kontrollerende myndighed, og den er langt tættere på børnene, den er ved børnene, det er jo forældrene, og det finder vi meget mere betryggende.

Hvad kan man gøre mere? Der er selvfølgelig folk, der siger, at der er meget larm osv. i institutionerne i dag, der er en overlæge i Jyllands-Posten, der har udtalt, at børn får kroniske skader på stemmebåndet, fordi de skal overdøve larmen ved at tale højere.

Kl. 15.10

Spørgsmålet er, om vi altid bare sådan kan bygge os ud af sådant et problem, om man ikke

lige kan stoppe op og reflektere over ikke alene den måde, man indretter institutioner på, den måde, man laver små rum på, den måde, man definerer små rum til børn på, eller om de selv er med til at definere deres rum, men også den adfærd, som man mellem institution, forældre og skole kan samarbejde om, f.eks. at der er en vis indfølgelse, respekt for hinanden, at der gives plads til at lytte, at der er stilhed. Det tror vi er vejen frem.

Nogle af de her ting kan vi få et meget bedre samarbejde om, og der eksisterer jo, som det også er nævnt tidligere, et samarbejde i dag mellem kommunerne, Socialministeriet og de faglige organisationer om at udvikle miljøet i institutionerne.

Så bliver det nævnt i beslutningsforslaget, at det børnetal, der bliver presset ind ved merindskrivning i institutionerne, bl.a. er baggrunden for nogle af de her ting. Det forholder sig vel nok nærmest sådan, at vi i 1990'erne fik flere børn ind i institutionerne, men at der også blev etableret flere pladser. Kun inden for fritidshjemsområdet faldt antallet af pladser, men der blev mange flere skolefritidsordninger til at erstatte dem.

I øjeblikket er vi i den situation, at børnetallet falder lidt igen, så nu er det op til kommunerne at foretage et valg om at lukke de dårligste, de mest trængte steder. Men det er jo en god situation, for så kan man faktisk skabe de bedst mulige rammer for børnene. Vi kan selvfølgelig ikke vide, hvordan det går om 10 år med børnetallet, ikke engang den nye regering er helt herre over det, selv om den prøver at påvirke den side af sagen. Som det ser ud nu, ser det ikke ud, som om vores institutioner i de kommende år er under pres.

René Skau Björnsson (S):

Det kan af og til virke godt træls at stå heroppe og behandle de samme beslutningsforslag igen og igen, men lige netop det her beslutningsforslag om sikkerhed og sundhed for børn i daginstitutionerne vil jeg gerne takke Enhedslisten for, at de hyppigt genfremsætter, for det har hjulpet til med at fastholde et meget vigtigt fokus, nemlig forholdene for vores børn i daginstitutionerne.

Der er gjort meget, især under den tidligere regering, og det arbejde vil vi gerne fortsætte i Socialdemokratiet. Der blev bl.a. sendt en pjece ud med regler, der gælder for daginstitutionerne, så forældre og ansatte lettere kan orientere

sig om, hvad deres rettigheder, muligheder og ansvar er.

Vi iværksatte det såkaldte KID-projekt, Kvalitet i Dagtilbudene, der er et samarbejde mellem Socialministeriet, Kommunernes Landsforening og BUPL. Det er især gennem det projekt, at vi i den gamle regering forsøgte at forbedre kvaliteten af de offentlige pasningstilbud.

For der er brug for forbedringer. Man behøver ikke at være fra Enhedslisten for at forarges over overfyldte, støjplagede og nedslidte daginstitutioner, historier, der med jævne mellemrum dukker op i medierne. Og jeg skal da gerne indrømme, at pasningsgarantien, som vi lagde og fortsat lægger stor vægt på, måske i nogle kommuner er blevet sikret på den nemme måde ved blot at overfylde børnehaverne og vuggestuerne.

Vi mener fortsat, at hovedansvaret for børnepasningen er og bør være et lokalt ansvar. De fysiske rammer bliver kun optimalt sikret gennem et samspil mellem pædagoger, forældre, tilsynsmyndigheden og kommunalbestyrelsen, ikke gennem regler presset ned ovenfra. Derfor er vi som udgangspunkt ikke meget for at øge den statslige styring på dette punkt, og derfor har vi også været imod forslaget ved de tidligere behandlinger.

I den nuværende situation er vi imidlertid bange for, at det kvalitetsudviklende arbejde, vi satte i gang med KID-projektet, som altså netop skulle nå målene uden central styring, kunne gå hen og blive endnu et offer for vores nye regerings spareiver.

Hvis socialministeren kan love os, at det positive arbejde på det lokale niveau fortsættes og udvikles, ser vi fortsat ikke nogen grund til at støtte dette beslutningsforslag. Men skulle det arbejde komme under pres, når kommunerne skal proppes ind i skattestoppets spændetrøje, kan vi godt se fornuften i at regulere området fra centralt hold.

Vi vil derfor gå positivt, men kritisk ind i arbejdet med forslaget under udvalgsbehandlingen.

Pia Kristensen (DF):

Dansk Folkeparti mener ikke, at der skal laves miljølove for børn i institutionerne. I forvejen er institutionerne omfattet af de almindelige love i kommunerne, såsom sikkerhed omkring bygninger, arbejdsmiljø og embedslægeinstitutionen.

Hvad angår embedslægenes opgaver i institutionerne, er det allerede sådan, at embedslægen kan udstede både forbud og påbud over for såvel kommunale som selvejende institutioner.

Dansk Folkeparti ved godt, at visse kommuner til tider overbelægger børneinstitutionerne, fordi man mangler pladser, og at det giver problemer med pladsmangel og støj, og det er selvfølgelig ikke i orden. Her må forældrebestyrelserne gribe ind, og det gør de også i stor udstrækning, og herefter må kommunerne så gribe ind og få rettet op på de forhold. Vi mener, det er en kommunal og lokal opgave, og reglerne skal overholdes.

De fleste børn i dag tilbringer meget af deres tid i institutionsmiljøet, og fra kommunernes side skal man selvfølgelig sikre et godt miljø og en god kvalitet. Alle er interesserede i, at børn har det godt i de forskellige pasningsordninger. Dansk Folkeparti mener dog ikke, at en decideret miljølov vil være garant for det, så derfor afviser vi forslaget.

Vi mener til gengæld, at det bedste vil være, at de kommunale myndigheder i samspil med forældrebestyrelser og personalet i daginstitutionerne finder de løsninger, som er det bedste for alle parter, ligeledes skal man selvfølgelig se til, at gældende regler overholdes.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Dansk Folkeparti har lige fået en ny ordfører for dyrevelfærd, og tillykke med det.

Vedrørende dyrevelfærd er der jo meget eksakte og nøjagtige regler for, hvordan tingene skal være, for at dyrene har det godt, bl.a. er der meget konkrete, eksakte og præcise regler for, hvordan de bure skal se ud, som hønsene skal være i, og vi taler om burhøns, men vedrørende børnene, som er Danmarks fremtid, er der ingen regler for, hvor mange børn man må proppe ind i et rum.

Synes fru Pia Kristensen ikke, det er et problem? Og var det ikke en idé, at Dansk Folkeparti også fik en ordfører for børnevelfærd?

(Kort bemærkning).

Lene Garsdal (SF):

Fru Pia Kristensen fra Dansk Folkeparti siger, at børnene i forvejen er omfattet af en arbejdsmiljølov, men det er jo ikke sandt. Det er kun de voksne, pædagogerne, der er omfattet af arbejdsmiljøloven. Det er netop det, der er en af ideerne med det her forslag.

Så jeg vil spørge fru Pia Kristensen: Hvorfor skal børnene ikke være omfattet af en arbejdsmiljølov? Jeg kan forstå, at det er fordi, fru Pia Kristensen tror, at de allerede er omfattet, at man vil stemme imod.

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Jeg vil sige til fru Tove Videbæk: Nej, vi synes bestemt ikke om, at man laver burbørn, og vi er meget bevidste om, at det er sket i et par år, hvor der har manglet institutioner, på grund af et stigende antal børn. Man har virkelig stoppet mange børn ind. Og det er noget, som vi, der sidder i en kommunalbestyrelse, råber højt op om og gør noget ved ude i kommunerne. Stadig væk mener vi, at det skal være en kommunal lokal opgave, og gudskelov har vi nogle stærke forældrebestyrelser, der gør opmærksom på de problemer, og så må kommunerne jo rette ind og forsøge at løse problemerne.

Til SF's ordfører: Jamen det kan godt være, jeg er fejllopløst. Selvfølgelig ønsker vi også nogle regler, men vi synes til gengæld, at forældrebestyrelse, kommune og institution må finde ud af nogle regler, der er bedst lige for deres institution. Det kan vel ikke være så vanskeligt. Man kan vel få øje på de ting, der er noget galt med.

Charlotte Dyremose (KF):

Børns sikkerhed og velfærd er selvfølgelig væsentligt for Det Konservative Folkeparti, som det er væsentligt for sikkert alle andre herinde. Børn bruger meget tid i institutioner, og det er derfor også vigtigt, at de forhold, de er i institutionerne under, er gode, sikre og sunde. Derfor skal Folketinget udstikke de overordnede rammer, som sikrer visse standarder, og de standarder skal selvfølgelig overholdes. Det er klart.

Kl. 15.20

Men ellers er det faktisk et lokalt kommunalt ansvar. Man skal tænke sig om også i den konkrete situation ude i den konkrete institution, at man ikke foretager sig dumme ting, der kan skade det enkelte barn eller være en risiko for børns sundhed.

Jeg har set den pjece, som ministeren omtalte, der giver et rigtig godt overblik over den lovgivning, der er i forbindelse med børn og børn i daginstitutioner. Når man også læser pjecen, er det faktisk en ganske god pjece, og jeg kan give indtil flere ordførere ret i, at det var et tiltrængt overblik, men det er faktisk også et ret godt overblik, man får, når man læser denne pjece.

Men man får også indsigt i en anden ting, nemlig det store problemfelt, der er i, at der faktisk er lovgivning inden for utrolig mange fagområder, der omhandler børn. Der er bl.a. noget fra Erhvervsministeriet, Sundhedsministeriet, Arbejdsministeriet, nu Beskæftigelsesministeriet, og Miljøministeriet, ligesom der faktisk er europæiske rammer, som er blevet gjort til danske rammer.

Så det er et utrolig bredt spektrum, og jeg er fuldstændig enig med forslagsstillerne i, at det selvfølgelig er med til at forvirre situationen omkring børneinstitutionerne. Men det gør jo også, at vi ikke bare sådan kan gå hen og lave en samlet lov. Vi er nødt til at have lovgivning inden for de specifikke fagområder, så vi rent faktisk har de fagfolk, der har bedst forstand på områderne, til at udforme loven på de forskellige områder.

Så er der betragtningerne om forældrenes rolle, og jeg kan sådan set kun være enig i, at det er utrolig vigtigt, at forældre tager aktivt del i deres lokalområde. I det hele taget – og det mener man jo næsten selvsagt som politiker – er det vigtigt, at vi alle sammen tager ansvar for vores samfund, og det gælder på alle niveauer. Ligesom det gælder herinde landspolitisk, gælder det selvfølgelig også i lokalmiljøet og ude i forældrebestyrelserne. Jeg kan kun opfordre folk til at tage ansvar for deres lokalmiljø, men det er desværre ikke noget, vi kan tvinge dem til via lovgivningen.

Jeg mener som sagt ikke, at det er helt realistisk at samle en arbejdsmiljølov for børn, men jeg er glad for den pjece fra ministeriet, som jeg nu har haft mulighed for at stifte grundigt bekendtskab med.

Jeg er utrolig glad og positiv over den dialog, ministeren siger her fra Folketingets talerstol at hun ønsker at tage med kommunerne, for jeg mener, det er vigtigt, at der netop er den dialog, at man er med til at formidle, hvad det er for nogle rammer, vi har, hvad det er for en lovgivning, vi har, at man er med til at formidle de gode erfaringer. Der kan selvfølgelig være erfaringer i de forskellige kommuner, og jeg synes, at det kan være ganske udmærket, at man også centralt er med til at formidle disse til de forskellige kommuner. Drager man nogle erfaringer, skal vi selvfølgelig alle sammen have mulighed for at nyde godt af dem.

Vi skal selvfølgelig også blive ved med at se, om vi kan gøre det bedre, og som sagt sikre, at den nødvendige oplysning, mulighederne og kravene når ud til den enkelte kommune og når

ud til den enkelte institution, så det kan hjælpe dem bedst muligt.

En overordnet lov mener jeg desværre er urealistisk. Derfor kan vi ikke støtte forslaget.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Lene Garsdal som ordfører.

Lene Garsdal (SF):

SF har støttet forslaget de tidligere mange gange, det har været fremsat, og det vil vi naturligvis også gøre den her gang.

Vi finder, det er vigtigt, at børn får en høj placering på den politiske dagsorden. Og vi ser det her som en pendant til en arbejdsmiljølov for børn, og en arbejdsmiljølov for voksne, som gælder på arbejdspladserne, er jo netop også en samling af et bredt udsnit af love og regler, som netop afspejler den der bredde af mulige problemer, som daginstitutionerne har.

Vi synes, det kan være vanskeligt, selv om der er pjecer, som jeg personlig ikke har set, men kun hørt om, for både pædagoger og forældre at have overblik over det regelsæt, der ligger, specielt også fordi der netop ikke er mærkningspligt. Der er ikke mærkningspligt på legesager, på maling, lim osv., som børnene bruger i deres leg. Det finder vi bekymrende, for der kan være en risiko for børnene ved at bruge materialerne, uden at forældre eller pædagoger har mulighed for at vide det, fordi de netop ikke er mærkningspligtige.

Kl. 15.25

Som det er nu, skal kommunerne føre tilsyn med deres egne, bl.a. med deres egne institutioner. Det kan ikke undgå at blive en interessekonflikt, hvis der for eksempel er store økonomiske krav til en kommune, fordi der er kommet for mange børn ind, der er meget støj, og det er dyrt og bekosteligt at få nedsat støjniveauet. Så kan det jo godt være, at kommunen ikke er helt opmærksom på sikkerheden i daginstitutionen.

Derfor synes vi, at det forslag her, hvor der kan komme et uvildigt tilsyn svarende til Arbejdstilsynet inden for det øvrige arbejdsmarkedsområde, er en rigtig god idé. At det er embedslægerne, der får opgaven, finder vi også er fornuftigt, fordi de i forvejen har med området at gøre.

Så er der den del af forslaget, der handler om de 300 mio. kr.: Jeg synes, at det er et godt forslag, fordi vi netop ved, at der er mange problemer på mange daginstitutioner rundt omkring,

og hvis kommunerne selv skal løfte opgaven, kan det være for tungt.

Så er der den sidste del af forslaget, som drejer sig om, at forældrebestyrelserne gerne skulle have et øget engagement. Jeg tror i øvrigt, at mange forældre i forældrebestyrelsen har et stort engagement i deres børns daginstitutioner, og hvis det skal være muligt for dem at sikre børnenes miljø, altså legemiljø, skal de være helt klar over, hvilke regler der gælder. Derfor synes jeg, at det ville være en god idé, at man samler dem i en fælles arbejdsmiljølov for børn.

Vi støtter fra SF's side forslaget.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Margrethe Vestager som ordfører.

Margrethe Vestager (RV):

Vi har med forundret glæde konstateret, at Dansk Center for Undervisningsmiljø ikke for indeværende er lukningstruet. VK-partiernes modstand mod lov om undervisningsmiljø ville ellers give et hint om, at det måske var en af de første institutioner, som skulle stå på listen over råd og nævn, som skulle nedlægges. Men vi tager det faktisk som en positiv anerkendelse af, at der er behov for at gøre en indsats i forhold til sikkerhed og sundhed i skoler og på sigt også i forhold til vores daginstitutioner.

Dermed har vi også sagt, at vi synes, det er meget afgørende at følge den indsats, som er gjort, og den indsats, som bør gøres, f.eks. at den, synes jeg, udmærkede pjecer, som Socialministeriet har udsendt, følges op i forhold til, om den bliver brugt, om den er skrevet på en måde, som er forståelig og brugbar i forhold til dem, som har brug for den.

Der synes at være et meget stort behov for åbenhed på det her område, fordi der allerede er en række regler og forordninger, som er gældende, og åbenheden er jo i sagens natur en meget afgørende faktor for, at det lokale demokrati overhovedet kan fungere på den måde, som har været nævnt af flere ordførere.

Vi er også meget optaget af området. Der ligger jo en selvfølgelighed i, at vi er optaget af vores børns vilkår, men vi ønsker også at holde fast i, at det her faktisk er med til at skabe indhold i det lokale demokrati. Uden den type meget væsentlige opgaver, nemlig at sikre og diskutere ordentlige rammer for vores børn, tømmer vi stille og roligt det lokale demokrati. Hvorfor skulle folk så ulejlig sig med at vælge folk til kommu-

nalbestyrelser og forældrebestyrelser og lignende?

Det, vi er optaget af, er bl.a. at se på, om de tilsyn, vi har, rent faktisk fungerer. Som nævnt under en tidligere behandling i dag ser vi meget gerne på det principielle i det kommunale tilsyns funktionsmåde. Er det indrettet på en sådan måde, at borgerne kan føle sig sikre på, at der faktisk er et sted, hvor man kan få en diskussion, når der sker et sammenbrud i forhold til det lokale selvstyre?

Derfor synes vi også, at det er uhensigtsmæssigt at lave en egentlig miljølov for børn, men vi vil selvfølgelig være klar til i enhver sammenhæng at bakke om det arbejde, som gøres for at sikre et bedre miljø, men det må være noget, som også afhænger af borgernes konkrete beslutninger og lyst til at prioritere området, ellers er der en stor del af vores demokrati, som vi fuldstændig sætter ud af kraft.

Jeg synes som sagt, at det er meget afgørende at tage pejling af de signaler, regeringen sender, og selvfølgelig holde dem fast på dem. Kan det ikke ske, er vi klar til, ligesom vi var i forhold til bemærkningerne om lov om undervisningsmiljø, at gå videre med spørgsmålet.

Kl. 15.30

Vi tror, det er meget afgørende at sikre, at der er en fast intention om at holde det lokale demokrati i ånde, så det udfører de opgaver, det skal, og derfor udtrykker vi selvfølgelig også en varm velkomst til Enhedslistens stadige bringende dette spørgsmål på dagsordenen, så der kommer fokus på det. Men jeg synes faktisk, det er rimeligt at give de folk, som vælges til kompetente organer, mulighed for at udøve deres rent faktiske ansvar, og derfor kan vi ikke støtte forslaget.

Tove Videbæk (KRF):

Kristeligt Folkeparti er helt enig i, at vi bør have en miljølov for børn.

Intentionen med en børnemiljølov er at sikre gode og sunde opvækst- og udviklingsbetingelser for børn i daginstitutioner og skolefritidsordninger. En børnemiljølov skal omfatte såvel det fysiske som det psykiske miljø, børn vokser op i, og her tænkes der på fysiske betingelser som støj, indeklima, kvadratmeter og ergonomi og på den anden side psykiske forhold som mobning, relationer, indflydelse, anerkendelse og respekt.

Kvalitet i dagtilbuddene er afgørende for, at børn får et godt og sundt opvækstmiljø. De elementer, der sikrer og skaber kvalitet i børns liv,

er imidlertid et af de områder, hvor vi mangler megen viden, og netop derfor blev KID-projektet sat i værk. Dette projekt skulle dels afdække børns opvækst- og udviklingsbetingelser i dagtilbuddene og dels styrke og videreudvikle de elementer, der er med til at skabe kvalitet i børns liv.

På enkelte områder er det allerede lykkedes for KID-projektet at dokumentere, at børns opvækst og udvikling i dagtilbuddene er koblet tæt til de fysiske betingelser, der er i dagtilbuddene. Også BUPL's støj- og indeklimaundersøgelse understøtter international forskning, der peger på en sammenhæng mellem på den ene side støj, indeklima og kvadratmeter og på den anden side barnets sprogudvikling, hørelse, konflikter og stress. På mange områder mangler vi imidlertid at kunne dokumentere sammenhængen mellem de fysiske og psykiske rammer og børns læring og udvikling.

I afrapporteringen fra KID fase 1 foreslås det bl.a., at der tages initiativ til at undersøge sammenhængen mellem plads, altså kvadratmeter, og børns motoriske, sociale og sproglige udvikling for at udvikle pædagogiske metoder såsom dokumentation og helhed i børns liv, igangsætte forskning, der kan give os ny viden om børns udvikling i dagtilbuddene, og udvikle forældre-samarbejdet, både i hverdagen og i forældrebestyrelserne. Alle disse områder har afgørende indflydelse på det opvækstmiljø, personalet i samarbejde med forældre og kommune skal skabe for børnene i dagtilbuddene.

KID-projektet udgør derfor et væsentligt led i forsøget på at optimere børns opvækstbetingelser i dagtilbuddene, og det bidrager med ny viden om, hvad der skal til for at give børn et godt og sundt opvækstmiljø – en viden, der netop kan være med til at afgøre, hvad en børnemiljølov skal indeholde.

En børnemiljølov skal vi simpelt hen have, og det vil vi gerne sammen med forslagsstillerne og med KID-projektet som baggrund være med til at se på.

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Ordføreren for forslagsstillerne, fru Line Barfod.

Line Barfod (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg takke for debatten, og jeg kan love, at Enhedslisten vil blive ved med at genfremsætte forslaget, indtil det en dag lykkes at sikre den nødvendige kvalitet i daginstitutionerne.

Flere af ordførerne har været inde på, at vi ikke kan indføre en sådan samlet miljølov for børn, fordi det vil undergrave det lokale selvstyre og tage indholdet ud af det lokale demokrati. Men det, at man f.eks. fastsætter nogle mindstekrav til, hvor mange børn der må være pr. kvadratmeter i en daginstitution, er jo ikke nogen forhindring for, at man kan gøre tingene bedre. Det forhindrer ikke, at man i kommunerne kan diskutere, at man f.eks. vil lave forsøg med skovbørnehaver, gårdbørnehaver eller forskellige andre ting. Der ligger ikke i det, at man ikke i det lokale selvstyre kan lave forsøg med runde børnehaver, cirkusbørnehaver, og hvad man har lavet af forsøg rundtomkring i kommunerne. Det kan man selvfølgelig fortsætte med.

Kl. 15.35

Det, vi ønsker at sikre med vores forslag, er, at der er nogle minimumskrav, der er opfyldt, så børnene ikke bliver syge af at være i daginstitution. Det skulle jo gerne være et sted, hvor børnene får det meget bedre og kan udvikle sig bedst muligt, og ikke et sted, hvor de bliver høreskadede på grund af støjniveauet.

Jeg håber, at ministeren, der jo har lovet at følge området nøje, også vil sikre, at der vil være de nødvendige midler til at gå videre med projektet om kvalitet i daginstitutionerne. Vi havde gerne set, at der også kom de nødvendige midler til at forbedre daginstitutionerne, sådan som det også ligger i vores forslag, og det håber vi da at der kan skaffes opbakning til. Desværre lader det jo ikke til, at Dansk Folkeparti vil være med til, at der afsættes penge til, at børnene kan få bedre forhold i daginstitutionerne, men det håber vi kan ændres hen ad vejen.

Venstres ordfører, hr. Flemming Oppfeldt, talte om, at det kunne være, at man ikke skulle løse problemet med larm og støj i daginstitutionerne ved at have færre børn i institutionen, men måske ved at gennemføre en anden adfærd. Sådan forstod jeg det, og jeg er selvfølgelig enig i, at man ikke bare kan løse støjproblemerne ved at sikre, at der ikke er for mange børn i lokalerne. Men det har altså meget stor betydning for støjniveauet, hvor mange børn der er i et lokale, og hvis vi nu kunne starte med at sikre, at der ikke var så mange børn i hvert lokale, kunne vi samtidig prøve at lave de forskellige pædagogiske tiltag med, hvordan man skal opføre sig.

Jeg er helt enig i, at det også har stor betydning, hvordan man tilrettelægger hverdagen, og hvordan man prøver at lære børnene og hinanden at udvise respekt og tie stille, mens man lyt-

ter, osv. Men det er jo netop en læreproces, en opdragelsesproces, som børnene gennemgår i daginstitutionerne, og derfor skal der være de fornødne rammer til at sikre, at de kan lære det, de skal.

Det glæder mig, at Socialdemokratiet vil følge området nøje og er villig til, hvis der bliver skåret ned under den nye regering og der ikke sker noget for at forbedre kvaliteten, at se på forslaget igen og også under udvalgsarbejdet se på, hvad der kan gøres.

Ordføreren fra De Konservative sagde, at man ikke kan tvinge forældre til at tage ansvar, og det er jeg fuldstændig enig i. Men det er heller ikke det, der ligger i forslaget. Det, der ligger i forslaget, er, at man skal tage nogle initiativer, der kan være med til yderligere at styrke det store engagement, som mange forældre allerede har i deres børns daginstitutioner, ved at give dem nogle værktøjer, så de i et samspil med de ansatte og kommunerne kan forbedre forholdene i institutionerne, f.eks. ved at sikre, at der er et ordentligt tilsyn, så de sammen med det kan prøve at udvikle kvaliteten.

Jeg kan ikke lade være med at undre mig lidt over, at da man for nogle måneder siden havde en diskussion om tilsyn med plejehjem, var der ret stor enighed om, at det var nødvendigt med et uvildigt tilsyn af plejehjem og at sikre, at embedslægerne havde tilsynet med plejehjem. Derfor forstår jeg ikke helt, hvorfor man, når det gælder børnene, ikke mener, at der skal være et uvildigt tilsyn med børnene og daginstitutionerne, som man har det på plejehjemmene.

Flere har været inde på, at det er u hensigtsmæssigt med en samlet lov på området, men jeg forstår simpelt hen ikke, hvordan det kan være u hensigtsmæssigt, at man har et samlet regelsæt. De Konservatives ordfører var inde på, at man skal bruge de fagfolk, der har kendskab til byggeri og brandsikring osv., og selvfølgelig skal man da det. Men dem kan man jo inddrage, når man laver det samlede regelsæt. Selvfølgelig vil man ikke sætte nogle pædagoger til at vurdere, hvordan man skal lave selve byggeriet eller brandsikre, eller hvilke stoffer i legetøj der er giftige, osv.; det skal man selvfølgelig have fagfolk til. Men det at have et samlet regelsæt for daginstitutioner, som børn, forældre og tilsyn osv. kan forholde sig til, kan jeg ikke se noget u hensigtsmæssigt i. Tværtimod synes jeg, at det må være langt mere hensigtsmæssigt kun at have ét regelsæt og én lov, som man kan slå op i,

når man skal se, om kravene er opfyldt, eller hvad man skal gøre for at opfylde kravene.

Kl. 15.40

Men igen: Skal der for alvor ske noget på området, skal vi for alvor få bedre institutioner, er det nødvendigt med flere penge.

Hr. Flemming Oppfeldt sagde i sin ordførertale, at nu faldt børnetallet jo i daginstitutionerne, og så kunne vi jo håbe, det ville lykkes at få nogle bedre daginstitutioner. Det kan vi selvfølgelig godt håbe, men foreløbig er der altså stadig stor mangel på daginstitutionspladser mange steder, og der er stadig mange steder, hvor pasningsgarantien ikke er opfyldt. Indtil det er sket, er der i hvert fald ikke overskud af pladser.

Samtidig kunne vi se for nogle år siden, da børneantallet i skolerne faldt, at det ikke førte til, at vi fik bedre kvalitet i skolerne. Vi ser tydeligt problemerne nu, hvor børnetallet i skolerne stiger igen, så kommer de nedslidte skoler endnu mere i fokus, og det skulle jo nødigt gentage sig på daginstitutionsområdet. Derfor er der i høj grad brug for flere penge til daginstitutionsområdet, så vi kan få nogle gode daginstitutioner.

Jeg vil gerne slutte med at takke ordførerne fra SF og Kristeligt Folkeparti for deres støtte til forslaget, og jeg håber, vi ved at blive ved med at presse på kan sikre, at der efterhånden kommer en bedre kvalitet i daginstitutionerne. Vi håber, at vi kan få de andre partier med hen ad vejen.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Til Enhedslistens ordfører: Det, jeg nævnte i min tale, var, at vi i de seneste år rent faktisk har fået flere kvadratmeter til børnene i institutionerne, og pasningsgarantien, som ordføreren kom ind på i svartalen, skal gennemføres lokalt, for der bliver kaos, hvis den bliver indført fra Folketingets talerstol, uden at der kan sættes vilje bag.

Så vil jeg gerne spørge Enhedslisten: Ville det ikke være det rigtige at give forældrene en ultimativ høj indflydelse på deres børns opvækst og ultimativ høj indflydelse for at sikre en ordentlig kvalitet for børnene? Det kunne f.eks. være, at forældrene selv kunne vælge institutionstype, uanset om den er privat eller offentlig, eller vælge selv at passe deres børn. Det er dét, som den

nuværende regering vil gøre noget ved, og det er også en alternativ måde til at fremme kvaliteten. Vi skal ikke tro, at vi kun ved hjælp af regler og lovgivning kan fremme kvaliteten.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Først til spørgsmålet om flere kvadratmeter: Bygningsreglementet fra 1995 fastslår, som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at der skal være 10 m² pr. barn under 3 år og 6 m² pr. barn over 3 år, men ifølge Forbundet for pædagoger og klubfolk er det kun omkring 5 pct. af daginstitutionerne, der i dag lever op til det. Der er altså meget langt igen, før vi får det nødvendige antal kvadratmeter i daginstitutionerne.

Så til spørgsmålet om frit valg: Enhedslisten går i høj grad ind for frihed til borgerne, og vi støtter varmt den mangfoldighed, der har været på daginstitutionsområdet i mange år. Det har jo altid været sådan, at forældrene kunne lave de daginstitutioner og få barnet i de daginstitutioner, de gerne ville have. I dag er der en mangfoldighed af daginstitutioner, som har været med til at udvikle pædagogikken på mange områder. De er lavet ud fra forskellige pædagogiske og ideologiske overvejelser, og det støtter vi varmt. Men vi støtter ikke, at det skal være pengepungen, der er afgørende. Vi støtter ikke, at nogle skal tvinges til at gå derhjemme, fordi det økonomisk bliver mere fordelagtigt med de mærkelige ordninger, som regeringen overvejer at indføre, og vi støtter bestemt ikke, at nogle skal kunne tjene penge på at lave daginstitutioner.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 63:

Forslag til folketingsbeslutning om opfordring til at trække aktstykke nr. 93 om et råd for socialt udsatte tilbage fra Finansudvalget.

Af Villy Søvnald (SF), Karen Jespersen (S), Margrethe Vestager (RV) og Line Barfod (EL).
(Fremsat 31/1 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Forslagsstillerne opfordrer socialministeren til at trække aktstykke nr. 93 om nedsættelse af Rådet for socialt udsatte tilbage fra Finansudvalget og opfordrer regeringen til i stedet at fremsætte et lovforslag om et socialt råd.

Det sociale råd skal være uafhængigt af regeringen. Det skal have frihed til at arbejde med konkrete og aktuelle problemstillinger, og det skal kunne tænke langsigtet. Det skal sikre deltagelse af et bredt udsnit af interessenter og have fokus på den forebyggende indsats, og det skal fokusere på menneskers kompetencer og ressourcer og ikke på deres begrænsninger.

Regeringen er enig med forslagsstillerne i, at der er behov for at gøre en særlig indsats for de svage grupper i samfundet, og det vil regeringen bl.a. gøre ved at nedsætte Rådet for socialt udsatte.

Kl. 15.45

Regeringen er ikke uenig i beslutningsforslagets beskrivelse af et sådant råds arbejdsfelt. Det er vi sådan set meget enige i. Det er regeringens holdning, at rådet for socialt udsatte skal komme med forslag til forbedringer for de svageste grupper i samfundet, og at rådet skal besidde indsigt og viden om disse gruppers forhold.

Regeringen er således enig i, at rådet for socialt udsatte skal have frihed til selv at vælge, hvilke problemstillinger der skal tages op til behandling. Men regeringen har den opfattelse, at uafhængigheden ikke nødvendigvis opstår i kraft af, at organisationer udpeger eller høres, men i kraft af de personer, der sidder i rådet.

Når regeringen ønsker rådet nedsat ved et aktstykke, er det alene med det formål at få rådet på plads hurtigst muligt, så det kan begynde sit arbejde med at forbedre forholdene for de svageste i vores samfund.

Det haster. Det har vi set på den debat, vi har haft i dag, og de debatter, vi har haft tidligere. Der er hjemløse, sindslidende, der i dag har brug for behandling, bolig osv. og ikke for politisk drilleri om formaliteter.

Det er ikke enestående, at institutioner og råd er blevet oprettet ved et aktstykke, som er godkendt af Folketingets Finansudvalg. Det er der mange eksempler på. Det er der normalt ikke noget juridisk eller parlamentarisk problem ved, og det redegjorde statsministeren for i samråd onsdag den 30. januar i Folketingets Finansudvalg.

Som eksempel kan nævnes, at Børnerådet blev oprettet ved et aktstykke. Her fremsendte socialministeren et aktstykke til Finansudvalget den 3. maj 1994. »Der er tale om et uafhængigt råd, som skal følge og synliggøre udviklingen i børns vilkår og tale børnenes sag.« Finansudvalget tiltrådte aktstykket den 11. maj 1994. Så det gik jo hurtigt, fordi der var en velvillig opposition. Herefter udpegede den daværende socialminister formanden.

Det er i fuld overensstemmelse med god parlamentarisk fremgangsmåde, at institutioner etableres ved et aktstykke.

Regeringen mener ligesom forslagsstillerne, at der er brug for at give indsatsen over for de svageste grupper et løft. Det vil regeringen bl.a. gøre ved at nedsætte rådet for socialt udsatte. Regeringen vil gøre rådet for socialt udsatte til et stærkt talerør for de svageste grupper i samfundet.

Regeringen ønsker at etablere rådet for socialt udsatte så hurtigt som muligt, og derfor har regeringen altså valgt at nedsætte rådet ved et aktstykke. Vi kan derfor ikke støtte det beslutningsforslag, der her er fremsat af de fire partier, SF, Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Enhedslisten.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg skal sige til socialministeren, at det her bestemt hverken er drilleri eller formaliteter. Det ville vi hverken forstyrre Folketinget eller socialministeren med så sent en fredag eftermiddag. Det her drejer sig om principper, nemlig et afgørende princip der hedder uafhængighed – frihed kunne man sige. Friheden til at kritisere; friheden til at mene det, man vil, og påpege de ting, man finder nødvendige, i modsætning til en central styring, hvor en regering håndplukker de folk, den gerne vil have.